

Mål T-314/01

Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA

mot

Europeiska gemenskapernas kommission

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Natriumglukonat —
Artikel 81 EG — Böter — Ansvar för en överträdelse som begåtts av en
sammanslutning som inte är en från sitt moderbolag fristående juridisk person —
Artikel 15.2 i förordning nr 17 — Rätten till försvar — Handlingar till stöd för
försvaret — Proportionalitetsprincipen — Motiveringsskyldighet”

Förstainstansrättens dom (tredje avdelningen) av den 27 september 2006 . . II - 3089

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Iakttagande av rätten till försvar
(Artikel 81.1 EG; rådets förordning nr 17, artikel 19.1)*

2. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Iakttagande av rätten till försvar (Rådets förordning nr 17)*
3. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Tillgång till handlingarna i ärendet (Rådets förordning nr 17)*
4. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelse som begåtts av ett företag — Ansvar som åläggs ett annat företag till följd av de ekonomiska och rättsliga banden mellan företagen (Artikel 81.1 EG)*

1. Iakttagandet av rätten till försvar utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip och skall alltid säkerställas, särskilt i ett förfarande som kan utmynna i påföljder, även om det är fråga om ett administrativt förfarande. Det förutsätter att de berörda företagen och företagssammanslutningarna ges tillfälle att under det administrativa förfarandet faktiskt framföra sina synpunkter på huruvida de omständigheter, anmärkningar och förhållanden som kommissionen påstått verkliga föreligger och är relevanta.

bevisning. Under dessa omständigheter utgör ifrågavarande avsnitt i ett svar på meddelandet om anmärkningar, eller den handling som bifogats svaret, bevisning till nackdel för de olika parter som påstås ha deltagit i överträdelsen.

Dessa principer är även tillämpliga när kommissionen stödjer sig på ett avsnitt i ett svar på ett meddelande om anmärkningar för att ålägga ett företag ansvar för en överträdelse.

Om kommissionen avser att använda ett avsnitt i ett svar på ett meddelande om anmärkningar, eller en handling som har bifogats ett sådant svar, för att styrka en överträdelse i ett förfarande om tillämpning av artikel 81.1 EG, måste de övriga parter som berörs av detta förfarande ges tillfälle att yttra sig över denna

Det ankommer på det berörda företaget att visa att den slutsats som kommissionen har dragit i sitt beslut skulle ha blivit en annan om en handling som inte lämnats ut och som kommissionen lagt till grund mot detta företag inte hade fått

användas som bevismaterial mot företaget.

(se punkterna 49–52)

2. I det kontradiktoriska förfarande som föreskrivs i tillämpningsförfordningarna för artiklarna 81 EG och 82 EG kan inte kommissionen ha rätten att ensam avgöra vad som är till nytta för försvaret för de företag som omfattas av ett förfarande om överträdelse av konkurrensreglerna. Med hänsyn till den allmänna principen om jämlikhet i medel kan det inte godtas att kommissionen ensam får avgöra huruvida den skall använda handlingar mot sökanden, samtidigt som sökanden inte haft tillgång till dessa och således inte kunnat fatta motsvarande beslut huruvida den skulle använda dessa i sitt försvar.

(se punkt 66)

3. När det visar sig att kommissionen under det administrativa förfarandet inte delgett sökandena sådana handlingar som kan ha innehållit uppgifter till deras fördel, kan ett åsidosättande av rätten till försvar fastställas endast om det är styrkt att det administrativa förfarandet kunde ha fått en annan utgång om sökanden

hade haft tillgång till ifrågavarande handling under detta förfarande. När nämnda handlingar finns i kommissionens undersökningsakt beror frågan huruvida rätten till försvar har åsidosatts inte på hur det berörda företaget har betett sig under det administrativa förfarandet. När handlingar som är till sökandens fördel däremot inte finns i kommissionens akt kan ett åsidosättande av rätten till försvar fastställas endast om sökanden under det administrativa förfarandet har tillställt kommissionen en uttrycklig begäran om att få tillgång till dessa handlingar. Om sökanden underlåter att göra detta har den förverkat sin rätt på denna punkt vad avser den talan om ogiltigförklaring som eventuellt kan väckas mot det slutliga beslutet.

(se punkt 67)

4. Ett företag kan hållas ansvarigt för ett annat företags konkurrensbegränsande beteende om det sistnämnda företaget inte självständigt har bestämt sitt agerande på marknaden utan i huvudsak har tillämpat instruktioner som det har fått av det förstnämnda företaget, särskilt när detta beror på de ekonomiska och rättsliga banden mellan företagen.

Kommissionen får inte nöja sig med att konstatera att ett företag "kunde" utöva ett avgörande inflytande över det andra företaget utan att kontrollera huruvida ett sådant inflytande faktiskt har utövats. Tvärtom är kommissionen i princip skyldig att påvisa ett sådant avgörande inflytande med stöd av helheten av de faktiska omständigheterna, särskilt huruvida det ena företaget direkt styr verksamheten i det andra.

När ett moderbolag kontrollerar 100 procent av ett dotterbolag som gjort sig skyldigt till en överträdelse, föreligger det dock en motbevisbar presumtion för

att moderbolaget faktiskt utövade ett avgörande inflytande över dotterbolagets beteende. Det ankommer då på moderbolaget att motbevisa denna presumtion genom att lägga fram bevisning för att dotterbolaget handlade självständigt.

Detsamma gäller när två företag äger 50 procent vardera av en enhet som de kontrollerar gemensamt, och ständigt i nära samråd.

(se punkterna 135, 136 och 138)